

Odwołanie pełnomocnictwa

Informacje ogólne

Zawsze wolno cofnąć umocowanie

Pełnomocnictwo może być w każdym czasie odwołane. Teoretycznie, jak dopuścił ustawodawca, mocodawca może się zrzec odwołania pełnomocnictwa z przyczyn uzasadnionych treścią stosunku prawnego stanowiącego podstawę pełnomocnictwa, ale są to przypadki rzadkie i jak wynika z orzecznictwa, ograniczone do sytuacji, kiedy pełnomocnictwo zostało udzielone wyłącznie w interesie pełnomocnika.

Jednostronna czynność mocodawcy

Odwołanie jest jednostronną czynnością mocodawcy, podobnie jak samo udzielenie pełnomocnictwa. Oświadczenie w tej sprawie powinno być złożone pełnomocnikowi, choć w literaturze dopuszcza się dogodną praktycznie, lecz niełojalną wobec pełnomocnika i rodzącą konflikty możliwość złożenia oświadczenia o odwołaniu pełnomocnictwa osobie

trzeciej, z którą pełnomocnik miał dokonać czynności prawnej w imieniu mocodawcy (jest to skutek możliwości odwołania pełnomocnictwa w dowolnej formie).

PAMIĘTAJ:

Najrozsądniejsze jest złożenie oświadczenia mocodawcy i pełnomocnikowi, i ewentualnie osobie trzeciej (ma to znaczenie na wypadek, gdyby dawny pełnomocnik dalej chciał dokonywać czynności prawnych w granicach uprzedniego umocowania w imieniu dawnego mocodawcy).

Wygaśnięcie pełnomocnictwa

Odwołanie pełnomocnictwa jest jedną z wielu przyczyn wygaśnięcia pełnomocnictwa.

Podobny skutek daje:

- zrzeczenie się pełnomocnictwa przez pełnomocnika,
- śmierć mocodawcy lub pełnomocnika,
- upływ czasu, jeśli pełnomocnictwo było ograniczone terminem,
- dokonanie przez pełnomocnika czynności, do której został umocowany, jeśli pełnomocnictwo było incydentalne,
- wygaśnięcie stosunku będącego podstawą pełnomocnictwa, jeśli umocowanie wynikało ze stosunku określonego ustawą, jak np. w wypadku zlecenia, o którym Kodeks cywilny mówi, że w braku odmiennej umowy obejmuje umocowanie do wykonania czynności w imieniu dającego zlecenie,

- utrata osobowości prawnej przez mocodawcę lub pełnomocnika-osobę prawną.

Dopuszczalne jest powództwo o ustalenie, że powództwo wygasło, podobnie zresztą jak i powództwo o ustalenie, iż nie wygasło.

Uwaga na skutki

Jeżeliby pełnomocnik zawarł umowę bez umocowania, m.in. z przekroczeniem zakresu pełnomocnictwa, to nie byłaby ona bezwzględnie nieważna. Jej ważność zależałaby od potwierdzenia przez tego, w czyim imieniu została zawarta, lecz mocodawca mógłby – co oczywiste – odmówić potwierdzenia takiej umowy.

PAMIĘTAJ:

Potwierdzenie przez mocodawcę prowadziło do ważności umowy zawartej bez umocowania, zaś odmowa – do definitywnej jej bezskuteczności.

Przy braku potwierdzenia umowy zawartej bez umocowania rzekomy pełnomocnik obowiązany byłby do zwrotu tego, co otrzymał od drugiej strony w wykonaniu umowy oraz do naprawienia szkody, którą druga strona poniosłaby zawarłszy umowę nie wiedząc o braku umocowania. Jeżeliby jednak pełnomocnik po wygaśnięciu pełnomocnictwa dokonał w imieniu mocodawcy czynności prawnej w granicach pierwotnego umocowania, to owa czynność byłaby co do zasady ważna (sic!). Byłoby tak, gdyby druga strona nie wiedziała

o odwołaniu pełnomocnictwa. Jeśliby jednak o wygaśnięciu umocowania wiedziała lub z łatwością mogła się dowiedzieć, czynność rzekomego pełnomocnika byłaby nieważna.

GP RADZI

Ponieważ wiadomość o wygaśnięciu pełnomocnictwa nie musi dotrzeć do kontrahenta od dawnego mocodawcy i wystarczy, że pochodzi ona z dowolnego źródła, to czasem, jeśli mocodawca obawia się niejasności, warto umieścić stosowne ogłoszenie w lokalnej prasie.

Przepis kodeksu cywilnego regulujący ważność czynności prawnych dokonywanych przez byłego pełnomocnika wyraźnie wskazuje na obowiązek upewnienia się co do istnienia umocowania i jego zakresu przez osobę wchodzącą w relacje prawne z pełnomocnikiem.

PAMIĘTAJ:

Czynność prawna dokonana przez pełnomocnika w imieniu mocodawcy po odwołaniu pełnomocnictwa, ale w granicach dawnego umocowania jest nieważna tylko wtedy, gdy druga strona o wygaśnięciu umocowania wiedziała lub z łatwością mogła się dowiedzieć.

Jak odwołać pełnomocnictwo

Krok 1

Najpierw powinien dowiedzieć się o cofnięciu umocowania sam pełnomocnik. Można powiedzieć mu to osobiście, przez telefon albo zakomunikować w liście.

Krok 2

Trzeba odebrać dokument pełnomocnictwa i dać byłemu pełnomocnikowi poświadczony odpis pełnomocnictwa wraz z adnotacją o jego wygaśnięciu.

Krok 3

Dobrze jest poinformować ewentualnych kontrahentów byłego pełnomocnika, by uciąć spekulacje co do samego faktu cofnięcia umocowania oraz terminu, od którego pełnomocnictwo nie obowiązuje.

Formalności

Odwołanie pełnomocnictwa może nastąpić w dowolnej formie, chyba że przepis szczególny lub umowa stanowią inaczej (można np. zastrzec w pełnomocnictwie udzielonym notarialnie, że i odwołane może być ono jedynie przed notariuszem).

PAMIĘTAJ:

Zawsze po wygaśnięciu umocowania pełnomocnik musi zwrócić mocodawcy dokument pełnomocnictwa (ustne udzielanie pełnomocnictw dotyczy na ogół spraw bagatelnych i wtedy oczywiście nie ma mowy o zwracaniu dokumentu, który nigdy nie powstał).

GP RADZI

Gdyby pełnomocnik nie chciał zwrócić pisemnego pełnomocnictwa, a mocodawca obawiał się wykorzystywania go mimo cofnięcia umocowania, to powinien wystąpić z powództwem o wydanie dokumentu (jeśliby zawiodły inne metody).

Pełnomocnik, któremu cofnięto umocowanie, może żądać poświadczanego odpisu pełnomocnictwa wraz z zaznaczeniem, że umocowanie wygasło, niezależnie od tego, że powinien w razie odwołania pełnomocnictwa dostać od mocodawcy dokument informujący go o tym. Poświadczenia odpisu dokumentu pełnomocnictwa oraz zaznaczenia, że umocowanie wygasło, może dokonać sam mocodawca.

Podstawa prawna:

- **Art. 101 do art. 105 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 93 z późn. zm.).**

Dobromiła Niedzielska-Jakubczyk